

Tutkulu Bir Dansın Tarihi

Tango

Fransız bir Kontes, tangoyu ilk gördüğünde, yanındakilerden birine "İnsan bu dansı ayağa kalkarak yapmak zorunda mı?" diye sorar.

Yukarıdaki olay 1913'de 'tango çılgınlığı'nın tüm Avrupa'ya, Kuzey ve Güney Amerika'ya, tüm balo salonlarını, uluslararası bir bilinçle sardığı zamanda olmuş, 1913 yılında İngiliz *The Sketch Dergi'sinin* kapak yazısında "Herkes tango yapıyor, tango öğreniyor, tango konuşuyor, tango izliyor." diye hayıflanılıyor. 1914 yılbaşında *The New York Times*'teki başlıkta "Tüm New York çılgınca tango etrafında dönüyor." deniyordu. Bugün, tango tutkusunu çok sayıda katılımcı, dinleyici ve özellikle öğrenci çekmeye devam ediyor. En tanınmış tango öğrencilerinden biri Vanderbilt Üniversitesi'nde tarih profesörü, ve "Tango: Dans, Şarkı, Öykü" adlı kitabın yazılmasına yardımcı olan hatta yayımlayan Simon Collier'dir.

Kitap tüm Dünya'da, aniden çok popüler oldu. Dr. Collier kitabın başarısını targonun hala popülerliğini yitirmemiş olmasına bağlıyor.

Targonun 1900'lerde sosyal arenaya çıkmadan önceki dönemiyle ilgili hiçbir bilgi yok. Dr. Collier için targonun doğuşu, tam bir "sis perdesi" arkasında. Fakat Collier ve bu araştırma içinde yer alan kişilerin ortak düşüncesi, targonun 1880'lerde Buenos Aires'in varoşlarında doğduğu doğrultusunda. Tango, bölgede var olan vals, polka ve en önemlisi bir Arjantin dansı olan milonga ve Küba dansı olan habanero gibi dansların harmanlanmasıyla evrilmiştir. Milonga, bir deyişle targonun "embriyonik form"udur. Milonga, Afrika-Arjantin geleneğinin iki özelliğinden dönüştürülmüştür. Quebrada denilen ilk özellik, dramatisasyon ve doğaçlama içerir. Corte adlı ikinci özellikte de doğaçlama ile gerçekleştirilen herhangi bir hare-

ketten önce belirgin bir duraksama vardır.

Tango, gerçek bir dansçıyı izlerseniz, caz gibi doğaçlama içerir. Ve caz gibi şehrin köhne bölgelerinde doğmuştur. Collier, "Targonun Buenos Aires'teki öyküsü, cazın New Orleans'taki doğuşuna çok benzer." diyor. Çoğu caz müzisyeni gibi tango müzisyeni ve dansçısı da ilk önce-leri randevuevlerinde çalışıyorlardı. Daha sonra, daha saygın dans salonlarında sıçradı tango tutkusunu.

Tango'nun 'vah-şi'liği ve mütevazı türü, Buenos Aires'li orta ve üst sınıf tarafından kesin olarak dışlandı. Fakat tango çılgınlığının gerçek çıkışı yüzyıl başında Paris'te yayılmasıyla gerçekleşti. 1913'de tango tutkusunu başlamış oldu. Tango, 1800'lerin başlarında valste olduğu gibi insanların gözlerini kamaştırıyordu.

Tango kendi mahstülünü vermeye başladı. Parfümden ipeğe, tango ürünleri ortaya çıktı. Kadın modası baştan aşağı değişti. Dansta rahat hareket sağlayan elbiseler moda oldu. İhtişamlı şapkalar yerini küçüklerine bıraktı.

Salgın, Paris'ten İngiltere'ye, Almanya'ya, Rusya'ya ve diğer Avrupa ülkelerine yayıldı. Kraliçe Mary, tangoya hayran kaldı. Papa X. Pius tangoyu barbarlık olarak ilan etti. II. Kaiser Wilhelm subaylarına dansı yasakladı.

1913'ün sonunda, tango New York'a çıkartma yaptı. Tüm ülkeye hemen yayıldı. New Orleans'ın Fransız bölgesine "Tango Bölgesi" adı takıldı; çünkü burada birçok tango salonu açılmıştı.

Targonun, Arjantin'de üst sınıftan insanların hoşuna gitmesinin Avrupalıların onayından geçtikten sonra gerçekleşmesi de kaderin cilvesidir. 1930'larda Paris'te artık tango gündem dışına düşmüş, yerini çarliston almıştır; fakat Arjantin'de bir kere başlayan tango tutkusu 20 yıl daha sürmüştü.

Bu altın çağda sadece dans değil, aynı zamanda yeni zengin bir popüler müzik geleneğiyle bariton Carlos Gardel ve besteci ve şarkıcı olan Astor Piazzolla gibi yıldızlar parladı.

Şili tarihi üzerinde uzman olan Dr. Collier, Şili'de 1960 ve 70'lerde radyoyu açıp müziği duyduğunda "Duyduğum şey çok estetikti. Müziği sevmiştim." diyor. Collier en çok Carlos Gardel'in sesini sevmiş ve Elvis'ten daha iyi bir sese sahip olduğunu düşünüyor; fakat bunu yüksek sesle telaffuz etmenin tehlikeli olacağı konusunda espri yapıyor.

Targonun sağladığı bu estetik tepki, alimane bir merak ve tarihçi kişiliği ortaya çıkarıyor. 20.yy'a damgasını vuran olaylardan birinin nasıl ve niye doğduğunu araştırınca, targonun "insanı uyardığı" sonucuna varılıyor. "Tango gerçekten inanılmazlık ve karmaşıklık içeriyor." diyor Collier.

Fakat inkar edilemez bir şey varsa o da targonun duyguları uyardığıdır. Tango çok tutkuludur, İngiliz radyo spikeri Angela Rippon, "Targonun sadece bir dans olmadığı bir gerçektir. En saf haliyle bu bir duygu birleşmesidir." diyor. Tangoyu sevenler aslında ikiye ayrılabilir. Dansı sevenler ve müzikten hoşlananlar. Collier kendini ikinci gruba koyuyor. "Dans etmeyi pek beceremiyorum. İyi bir tango dansçısı olmayı istedim; fakat denge konusunda iyi değilim." diyor.

İngiliz, Z.
The Chronicle, 18 Nisan 1997
Çeviri: Özgür Ergin

*Hamburgercide, kitapçıda, cafe'de
ödemelerimi Telecard'ımla yaptığım
eşofmanımdan belli olmuyor mu?*

Telecard'ı olanlar, yurtiçinde ve yurtdışında mağazalarda, marketlerde, restoranlarda, benzin istasyonlarında, kısaca gündelik yaşamlarının her anında küçük büyük tüm ödemelerini Telecard'larıyla yapıyor, yani Tele-Ödeme yapıyor; Yapı Kredi'den armağan kazanma şansına sahip oluyorlar. Telecard'ı olanlar, Tele-Ödeme

sayesinde, sokağa çıkarken üzerlerinde para taşıyor, alışverişlerinde para çıkışı çıkışmadı sıkıntısı yaşamıyor, para çekmeye gitmek zorunda kalmıyorlar.

Üstelik, bugün Türkiye'de Tele-Ödeme yapılabilen işyerlerinin sayısı on binlere ulaştığından, Tele-Ödeme yapmak büyük bir rahatlık, büyük bir kolaylık.

Tele-Ödeme ile Yapı Kredi'nin armağanlarına sahip olmak için hiçbir şey biriktirmeye, hiçbir şey göndermeye gerek yok. 500.000 TL'nin üzerindeki ödemelerde, her 200'üncü kişi çok şık bir eşofman üstü, özel tasarım bir fincan ya da Pizza Hut'ta iki kişilik yemek kazanıyor. Şanslı kart sahibinin armağanı ya da Pizza Hut kuponu adresine gönderiliyor. Ayrıca, Telecard'la ödeme yapanlar, pek çok işyerinde özel indirimlerden yararlanıyorlar.

Sizin henüz bir Telecard'ınız yoksa, hemen bir Telecard alın, yurtiçinde ve yurtdışında Telecard'la ödeme yapmanın, yani Tele-Ödeme yapmanın çağdaşlığını yaşamaya başlayın, Yapı Kredi'den özel armağanlar kazanma şansını yakalayın.

Tele-Ödeme hakkında ayrıntılı bilgi için, (0212) 283 13 50'den Yapı Kredi Müşteri Hizmetleri'ni arayabilirsiniz.

• 1 Ekim 1996-31 Mart 1997 tarihleri arasında düzenlenen bu kampanya, 31 Aralık 1997 tarihine kadar uzatılmıştır.

Burası Yapı Kredi. Fark burada.

YAPI KREDİ
"hizmette sınır yoktur"